Soud:	**Nejvyšší soud**
Datum rozhodnutí:	**23.02.2021**
Spisová značka:	**6 Tdo 59/2021**
ECLI:	**ECLI:CZ:NS:2021:6.TDO.59.2021.1**
Typ rozhodnutí:	**USNESENÍ**
Heslo:	**Loupež**
Dotčené předpisy:	**§ 173 odst. 1 tr. zákoníku**
Kategorie rozhodnutí:	**D**

6 Tdo 59/2021-1014

USNESENÍ

Nejvyšší soud rozhodl v neveřejném zasedání konaném dne 23. 2. 2021 o dovolání, které podal obviněný **N. P.,** nar. XY, Moldavská republika, trvale bytem XY, XY, Moldavská republika, proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 29. 4. 2019, sp. zn. 6 To 166/2019, jako soudu odvolacího v trestní věci vedené u Okresního soudu v Mostě pod sp. zn. 5 T 41/2018, t a k t o :

Podle § 265k odst. 1, 2 tr. ř. **se zrušují** usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 29. 4. 2019, sp. zn. 6 To 166/2019, jakož i rozsudek Okresního soudu v Mostě ze dne 11. 2. 2019, sp. zn. 5 T 41/2018. Současně **se zrušují** také všechna další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu.

Podle § 265l odst. 1 tr. ř. se Okresnímu soudu v Mostě **přikazuje**, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

O d ů v o d n ě n í :

1. Usnesením Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 29. 4. 2019, č. j. 6 To 166/2019-811, bylo podle § 256 tr. ř. zamítnuto odvolání, které podal obviněný N. P. (dále zpravidla jen „obviněný“, příp. „dovolatel“) proti rozsudku Okresního soudu v Mostě ze dne 11. 2. 2019, sp. zn. 5 T 41/2018, kterým byl uznán vinným dvěma zločiny loupeže podle § 173 odst. 1 tr. zákoníku, kterých se dopustil jednáním popsaným ve výroku o vině rozsudku soudu prvního stupně. Za tyto trestné činy byl odsouzen podle § 173 odst. 1 tr. zákoníku a § 43 odst. 1 tr. zákoníku k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání tří roků. Podle § 56 odst. 2 písm. a) tr. zákoníku byl obviněný pro výkon tohoto trestu zařazen do věznice s ostrahou a podle § 80 odst. 1, 2 tr. zákoníku mu byl uložen trest vyhoštění z území České republiky na dobu pěti roků. O nároku poškozených na náhradu škody bylo rozhodnuto podle § 228 odst. 1 tr. ř.

I.
Dovolání a vyjádření k němu

2. Obviněný podal prostřednictvím svého obhájce proti shora uvedenému usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem dovolání, ve kterém uplatnil dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) a l) tr. ř. V tomto mimořádném opravném prostředku namítl, že závěr soudů obou stupňů o jeho vině je chybný, extrémně nesouladný s provedenými důkazy, neboť byl učiněn na podkladě řízení, které považuje za rozporné jak s příslušnými zákonnými ustanoveními, tak i s vybranými základními zásadami trestního řízení, zejména s právem na spravedlivý proces. V rámci své argumentace uvedl, že soudy nižších stupňů chybovaly, pokud svá rozhodnutí opřely o selektivně vybrané důkazy, aniž by tyto náležitě prověřily. Naopak, důkazy svědčící v jeho prospěch podle dovolatele soudy bagatelizovaly, popř. odmítly provedení těch důkazů, které mohly svědčit v jeho prospěch. Ve vztahu k uvedenému pochybení soudů obou stupňů rovněž poukázal na nezákonnost provedené rekognice, a to jednak z důvodů nedodržení bezprostřednosti rekognice podle fotografií a rekognice in natura, které se podrobili oba poškození či neprovedení audiovizuálního či fotografického záznamu o provedené rekognici poškozeného K., nevhodnost vybraných figurantů, atd. Rovněž zpochybnil věrohodnost výpovědi obou poškozených, a to zejména s ohledem na stav jejich podnapilosti, ve kterém se v době loupežného přepadení nacházeli, jakož i na nekonzistentnost výpovědi poškozeného K. v průběhu trestního řízení. V neposlední řadě taktéž zpochybnil použitelnost kamerových záznamů z místa činu, a to s ohledem na možný zásah do soukromí a současně skutečnosti, že takový důkaz měly soudy

nižších stupňů podrobit testu proporcionality, což neučinily. Závěrem svého dovolání proto navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 265k odst. 1 tr. ř. zrušil usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 29. 4. 2019, sp. zn. 6 To 166/2019, jakož i rozsudek Okresního soudu v Mostě ze dne 11. 2. 2019, sp. zn. 5 T 41/2018, a přikázal Okresnímu soudu v Mostě, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

3. Státní zástupce Nejvyššího státního zastupitelství sdělil, že s ohledem na charakter námitek dovolatelem uplatněných, se k dovolání nebude věcně vyjadřovat a souhlasí s projednáním dovolání v neveřejném zasedání.

II.
Přípustnost dovolání

4. Předně je potřebné uvést, že Nejvyšší soud v předmětné trestní věci rozhoduje podruhé, a to na základě nálezu Ústavního soudu (sp. zn. III. ÚS 928/20 - viz níže), přičemž podmínky přípustnosti dovolání posuzoval již v předcházejícím řízení, stejně jako se obecně vyjadřoval k jednotlivým dovolacím důvodům, a proto na své závěry k uvedené problematice učiněné v bodech 5-10) svého usnesení ze dne 27. 11. 2019, sp. zn. 6 Tdo 1363/2019, pro stručnost odkazuje.

III.
Důvodnost dovolání

5. Nejvyšší soud usnesením ze dne 27. 11. 2019, sp. zn. 6 Tdo 1363/2019, odmítl dovolání obviněného podle § 265i odst. 1 písm. b) tr. ř., neboť shledal, že podaným námitkám nebylo možno ani částečně přiznat relevanci ve vztahu k dovolacím důvodům, na které obviněný odkazoval ve svém mimořádném opravném prostředku. Nejvyšší soud v napadeném rozhodnutí uvedl, že z důkazů, které byly provedeny před soudem prvního stupně, je možno dospět k závěru, že byl zjištěn takový skutkový stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, v rozsahu, který je nezbytný pro rozhodnutí. K dokazování Nejvyšší soud dále konstatoval, že nižší soudy dostály zásadám trestního řízení, reagovaly na návrhy obviněného (stěžovatele) na provedení důkazů a odůvodnily ve svých rozhodnutích, z jakých důvodů nepovažovaly další navrhované doplnění dokazování za potřebné a nutné. Nejvyšší soud zároveň uvedl, že rozhodnutí soudů nižších stupňů mohou obstát, ačkoliv k provedené rekognici in natura a jejímu hodnocení v rámci ostatních důkazů nelze přihlížet. K otázce dalšího znaleckého zkoumání svědka (poškozeného Š.) ve smyslu § 118 tr. ř. Nejvyšší soud uvedl, že k takovému kroku je třeba přistoupit až tehdy, pokud by existovaly určité objektivní skutečnosti svědčící o tom, že svědek trpí duševní poruchou či chorobou, přičemž nestačí pouhá skutečnost, že provedení takového důkazu navrhuje obviněný nebo že ve výpovědi svědka jsou jisté rozpory či nepřesnosti, které ovšem nejsou takového rázu, že by výpověď závažným způsobem zpochybňovaly a lze je vysvětlit. K argumentaci obviněného stran možného ovlivnění alkoholem poškozených a z toho plynoucí nevěrohodnosti jejich výpovědi Nejvyšší soud uvedl, že jakkoliv se zjištěné hodnoty promile v krvi poškozených mohly zdát vysoké, je třeba na ně nahlížet v širším kontextu - je podle jeho názoru třeba vzít v úvahu, zda se jedná o pravidelné konzumenty alkoholických nápojů, kdy zpravidla dochází ke snížení míry jejich ovlivnění.

6. Proti shora uvedenému usnesení Nejvyššího soudu podal obviněný ústavní stížnost, přičemž Ústavní soud nálezem ze dne 5. 1. 2021, sp. zn. III. ÚS 928/20, ve výroku pod bodem I. vyslovil, že usnesením Nejvyššího soudu ze dne 27. 11. 2019, sp. zn. 6 Tdo 1363/2019, bylo porušeno právo stěžovatele na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a princip presumpce neviny podle čl. 40 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, ve výroku pod bodem II. zrušil usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 11. 2019, sp. zn. 6 Tdo 1363/2019, a ve výroku pod bodem III. ve zbývající části ústavní stížnost odmítl.

7. Ústavní soud k otázce pachatelství obviněného ve vztahu k projednávanému trestnému činu ze dne 1. 6. 2018 v odůvodnění svého rozhodnutí uvedl, že se neztotožnil se závěry Nejvyššího soudu o tom, že svědecká výpověď poškozeného K. (jako usvědčující důkaz) nezůstala osamocena, neboť Nejvyšší soud svůj závěr o existenci celé řady doplňujících důkazů opírá pouze o takové důkazy, které přímo proti obviněnému nesvědčí. Ústavní soud dále rovněž dospěl k závěru, že v projednávané věci došlo k nesprávnému hodnocení důkazů, a to tím, že Nejvyšší soud konstatoval, že o vině obviněného svědčí výpovědi svědků, přičemž výslovně zmiňuje svědka S., který však o osobě obviněného vůbec nehovořil. Z výpovědí ostatních svědků pak také nelze podle Ústavního soudu dovodit, že by pachatelem projednávaného jednání byl obviněný. Ústavní soud proto shledal, že napadeným rozhodnutím Nejvyššího soudu došlo k porušení principu presumpce neviny podle čl. 40 odst. 2 Listiny základních práv a svobod a k porušení práva stěžovatele na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, neboť v posuzované věci je dán extrémní rozpor mezi skutkovými zjištěními a právními závěry z těchto zjištění vyvozenými.

8. Ústavní soud k otázce pachatelství obviněného ve vztahu k trestnému činu ze dne 29. 4. 2018 v odůvodnění svého rozhodnutí uvedl, že s poškozeným Š. proběhla dne 3. 7. 2018 rekognice in natura, při které uvedl, že si je identifikací pachatele jist na 70 % a následně při hlavním líčení uvedl, že si je identitou pachatele jist zcela, přičemž podle názoru Ústavního soudu přitom jde rovněž o osamocený důkaz o vině obviněného, když na místě činu se nenašly žádné stopy, kamerový záznam z místa činu byl nepoužitelný vzhledem ke špatné kvalitě, o vině obviněného

nesvědčí žádný další důkaz. Ústavní soud dále shledal, že obecnými soudy nebyla posuzována schopnost poškozeného Š. vnímat okolnosti, o nichž vypovídal a jeho schopnost zapamatovat si je, a to především v důsledku jeho ovlivnění alkoholem. Skutečnost, že výpověď poškozeného Š. představuje jediný usvědčující důkaz, má význam pro posouzení podané ústavní stížnosti, neboť obecné soudy měly povinnost pečlivě zkoumat věrohodnost a pravdivost této klíčové svědecké výpovědi. Ústavní soud tak dospěl k závěru, že Nejvyšší soud v odůvodnění svého rozhodnutí nepřekonal rozpory ve výpovědi poškozeného a dostatečně neodůvodnil své závěry o jeho schopnosti vnímat okolnosti, o nichž má vypovídat, tedy napadení poškozeného obviněným. Tímto postupem Nejvyšší soud porušil princip presumpce neviny a z něj vyplývající zásadu in dubio pro reo. Závěrem Ústavní soud uvedl, že Nejvyšší soud je povinen se znovu zabývat podaným dovoláním a při uvážení všech v řízení provedených a použitelných důkazů pečlivě posoudil, zda vůbec bylo bez důvodných pochybností a tedy v souladu s principem presumpce neviny a zásadou in dubio pro reo prokázáno, že se staly oba skutky, z nichž byl obviněný uznán vinným, resp. jestliže se staly, zda pachatelem obou skutků je skutečně obviněný.

9. V souvislosti se skutečnostmi uvedenými výše a ve vztahu k nálezu Ústavního soudu Nejvyšší soud uvádí, že z ustanovení § 314h odst. 1 tr. ř. mimo jiné vyplývá, že orgán činný v trestním řízení je vázán právním názorem, který byl v dané věci vysloven Ústavním soudem, a je povinen provést úkony a doplnění, jejichž provedení Ústavní soud nařídil. Poté co bylo předmětné usnesení Nejvyššího soudu zrušeno Ústavním soudem, byla věc vrácena Nejvyššímu soudu s argumentací zjednodušeně řečeno vyjadřující pochybení nejen Nejvyššího soudu, ale také nižších soudů při provádění a hodnocení důkazů *[je-li např. v bodě 34. nálezu Nejvyššímu soudu vytýkáno, že „v odůvodnění svého rozhodnutí nepřekonal uvedené rozpory ve výpovědi poškozeného a dostatečně neodůvodnil své závěry o jeho schopnosti vnímat okolnosti, o nichž má vypovídat…“],* pak uvedené pochybení existovalo již v rozhodnutí nižších soudů a Nejvyšší soud se ve své podstatě se závěry nižších soudů k uvedené problematice ztotožnil. Týž závěr (tedy existence pochybení existujících při vydání rozhodnutí nižších soudů) vyplývá např. také z bodu 32. zmíněného nálezu *[kde Ústavní soud mj. uvedl, že „obecnými soudy nebyla posuzována schopnost poškozeného Š. vnímat okolnosti, o nichž vypovídal, a jeho schopnost zapamatovat si je, a to především v důsledku jeho ovlivnění alkoholem“]*. S ohledem na shora uvedené skutečnosti musí Nejvyšší soud konstatovat, že dovolání je mimořádným opravným prostředkem, přičemž s uvedenou skutečností je spjato ustanovení § 265r odst. 7 tr. ř., které mj. uvádí, že *„Důkazy se ve veřejném zasedání před Nejvyšším soudem zpravidla neprovádějí. Jen výjimečně může Nejvyšší soud řízení doplnit důkazy nezbytnými k tomu, aby mohl o dovolání rozhodnout“.*

10. Jak již bylo zmíněno shora, Ústavní soud v předmětném nálezu poukázal na to, že Nejvyšší soud nesprávně odmítl dovolání obviněného podle § 265 odst. 1 písm. b) tr. ř., přičemž v této souvislosti zmínil důkazy, které je třeba v projednávané trestní věci obviněného opětovně zhodnotit, současně však také poukazoval na celou řadu okolností souvisejících ze zjištěním a hodnocením skutkového stavu, zejména pak apeloval, aby byl zjištěn skutkový stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro rozhodnutí, konkrétně zdůraznil respektování principu in dubio pro reo jako integrální součástí širší zásady presumpce neviny jako jednoho ze základních postulátů trestního procesu zakotveného nejen v trestních předpisech v § 2 odst. 2 tr. ř., ale také v rovině ústavní v čl. 40 odst. 2 Listiny a panevropské čl. 6 odst. 2 Úmluvy. Nejvyšší soud v této souvislosti uvádí, že Ústavním soudem zdůrazňovaný postup hodnocení důkazů spadá primárně do sféry nalézacího soudu a vybočuje z hledisek vymezených ustanovením § 265r odst. 7 tr. ř. Z hledisek vyjádřených v odůvodnění nálezu Ústavního soudu je zřejmé, že je potřebné vypořádat se s celým okruhem námitek, které mají bezprostřední vztah k výroku o vině. S ohledem na rozsáhlost dokazování, které je třeba v souvislosti s výrokem o vině provést a následně hodnotit způsobem odpovídajícím zejména ustanovení § 2 odst. 5 tr. ř., se zřetelem na vázanost právním názorem Ústavního soudu, musí Nejvyšší soud konstatovat, že uvedený postup [provádění dokazování, zjišťování skutkového stavu věci a hodnocení důkazů (nikoli pouze jednotlivě při vytržení z kontextu, ale i v jejich souhrnu, jak ukládá § 2 odst. 6 tr. ř.)] by neodpovídal ustanovení § 265r odst. 7 tr. ř., tj. řízení o mimořádném opravném prostředku.

11. Po zrušení a přikázání trestní věci obviněného Nejvyššímu soudu [s ohledem na Ústavním soudem zmíněná porušení Listiny a Úmluvy], musel se Nejvyšší soud vzhledem k úvahám Ústavního soudu k otázce viny obviněného a jeho (Ústavního soudu) konstatování, že se obviněný t. č. nachází ve Věznici Stráž pod Ralskem, zabývat otázkou zjištění podmínek pro případné propuštění obviněného z výkonu trestu odnětí svobody, ev. jeho vzetí do vazby, přitom však zjistil, že obviněný byl z výkonu trestu odnětí svobody již dne 6. 10. 2020 podmíněně propuštěn, tudíž nevyvstala potřeba postupu shora naznačeného, tj. že by obviněný byl ve výkonu trestu odnětí svobody. Současně také zjistil, že obviněný byl odsouzen pro zločin loupeže Okresním soudem v Mostě ze dne 10. 6. 2019, sp. zn. 5 T 52/2018, ve spojení s usnesením Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 7. 10. 2019, č. j. 4 To 345/2019-374, *opět pro trestný čin loupeže (poškozený byl pod vlivem alkoholu),* když dovolání obviněného bylo Nejvyšším soudem odmítnuto podle § 265i odst. 1 písm. b) tr. ř., *avšak uvedené rozhodnutí je napadeno Ústavní stížností sp. zn. II. ÚS 2016/20*. Vzhledem ke skutečnosti, že nedostatkem, který je Ústavním soudem vytýkán pouze Nejvyššímu soudu, trpí rovněž i předchozí rozhodnutí soudu prvního i druhého stupně, neboť těžiště dokazování leží právě před soudy nižších stupňů, konkrétně tedy před soudem prvního stupně, musel Nejvyšší soud zrušit usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 29. 4. 2019, sp. zn. 6 To 166/2019, jakož i rozsudek Okresního soudu v Mostě ze

dne 11. 2. 2019, sp. zn. 5 T 41/2018, přičemž současně zrušil další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu a Okresnímu soudu v Mostě přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. Nejvyšší soud pouze opětovně upozorňuje na nezbytnost respektovat závěry vyjádřené v rozhodnutí Ústavního soudu, jak jsou mj. zmíněny i pod body 22, 32, či 34 nálezu Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 928/20, a to při plném respektování ustanovení § 2 odst. 6 tr. ř. (viz též bod 10).

P o u č e n í : Proti rozhodnutí o dovolání není s výjimkou obnovy řízení opravný prostředek přípustný (§ 265n tr. ř.).

V Brně dne 23. 2. 2021

JUDr. Jan Engelmann
předseda senátu